

DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE – KAKO KOMPANIJE DOPRINOSE DRUŠTVU?

Ulaganja kompanija članica Foruma poslovnih lidera Srbije
u lokalnu zajednicu, radno okruženje i zaštitu životne sredine
u 2012. godini

FORUM POSLOVNIH
LIDERA SRBIJE

BOLJI BIZNIS ZA BOLJE DRUŠTVO

Forum poslovnih lidera Srbije je

mreža vodećih kompanija koje doprinose razvoju zajednice, podstičući razvoj društveno odgovornog poslovanja i uspostavljanje trajnih i stabilnih etičkih praksi u poslovnom sektoru. Forum predstavlja platformu koja povezuje lidere iz poslovnog sveta s predstavnicima drugih delova društva, podstičući time međusektorski dijalog, saradnju i razmenu dobrih iskustava. Kroz programe koje sprovodi, Forum poslovnih lidera Srbije angažuje kompanije članice i njihove zaposlene da na konkretne načine doprinesu društvu i zajednicama u kojima posluju, motivišući istovremeno i ostale predstavnike poslovnog sektora da snažnije integrišu principe društvene odgovornosti u svakodnevno poslovanje. Čvrsto verujući da je odgovornost neodvojiv deo svakodnevnog poslovanja, članice Foruma poslovnih lidera Srbije razvijaju praktična i održiva rešenja na sva četiri polja koja čine stubove društveno odgovornog poslovanja:

lokalna zajednica, životna sredina, radno okruženje i tržište.

Forum poslovnih lidera Srbije je

nacionalni je partner vodećih svetskih CSR udruženja – CSR Europe, CSR360 GPN, International Business Leaders Forum.

Za više informacija posetite www.fpl.rs.

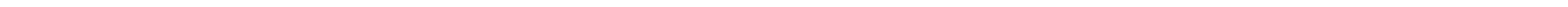

Članice Foruma poslovnih lidera Srbije:

PHILIP MORRIS OPERATIONS A.D.

Merenje korporativnih ulaganja u društveno odgovorne aktivnosti

...stvorena je prva metodologija za merenje uticaja ulaganja u društveno odgovorne aktivnosti...

Forum poslovnih lidera Srbije svoju posvećenost unapređenju društveno odgovornog poslovanja demonstrira i kroz razvoj sopstvenih alata za kvantifikovanje uticaja koje poslovanje kompanija ima na društvo. Sa ciljem podsticanja merenja i izveštavanja, kao uslova za transparentno poslovanje i unapređenje praksi društveno odgovornog poslovanja, u okviru Foruma je pokrenuto godišnje istraživanje o ulaganjima članica u lokalnu zajednicu, radno okruženje i zaštitu životne sredine. Na ovaj način stvorena je prva metodologija za merenje uticaja ulaganja u društveno odgovorne aktivnosti vodećih kompanija koje posluju u Srbiji.

Kao pioniri društveno odgovornog poslovanja u Srbiji, kompanije članice Foruma poslovnih lidera Srbije, zaslužne su za razvoj ove inicijative. Podatke o svojim rezultatima u oblasti društveno odgovornog poslovanja dostavilo je 17 kompanija članica kojima se ovom prilikom zahvaljujemo na uloženom trudu, vremenu i entuzijazmu.

U svrhu prikupljanja podataka korišćen je upitnik koji je obuhvatio pitanja iz svih oblasti društveno odgovornog poslovanja. Istraživanje je sprovedeno u periodu februar-mart 2013. godine i odnosi se na podatke o ulaganjima u prethodnoj godini. Učešće kompanija u godišnjem istraživanju je dobrovoljno, a rezultati istraživanja komuniciraju se javno isključivo u zbirnom iznosu.

Koje **oblasti podrške** lokalnoj zajednici kompanije smatraju prioritetnim?

Ko su **partneri kompanija** u programima korporativnog davanja?

Na koje sve načine **kompanije doprinose** svojim lokalnim zajednicama?

Kolika je vrednost **novčanih i nenovčanih** ulaganja?

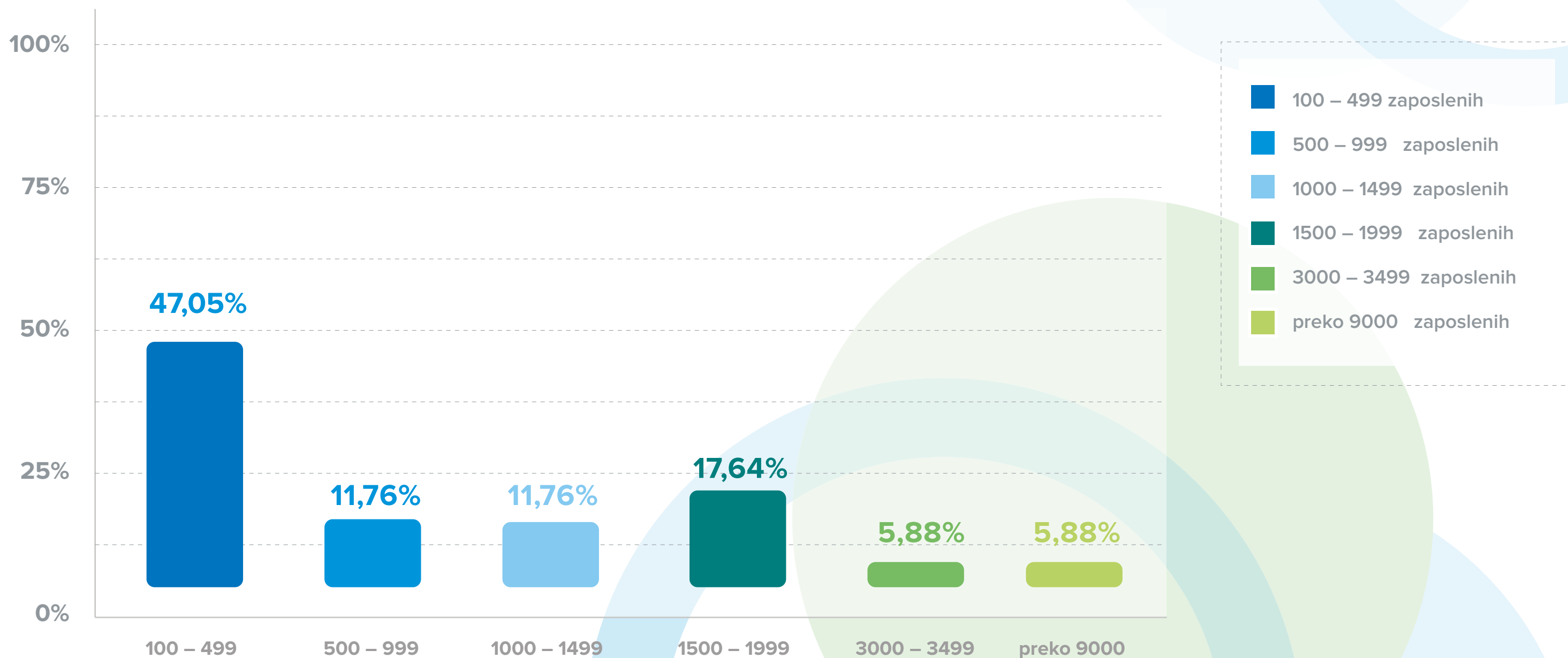
Koliko kompanije ulažu u **razvoj zaposlenih?**

Na koji način kompanije investiraju **znanje i veštine** svojih zaposlenih u **razvoj lokalne zajednice?**

Kako kompanije brinu o **zaštiti životne sredine?**

Struktura kompanija koje su učestvovalе u istraživanju prema broju zaposlenih

Ukupan broj zaposlenih u kompanijama koje su učestvovalе u istraživanju na kraju 2012. godine iznosio je **23.009**.

Struktura kompanija koje su učestvovalе u istraživanju prema delatnostima

U istraživanju je učestvovalo 17 kompanija članica Foruma poslovnih lidera Srbije.

Revizija i poresko savetovanje **17,7%**

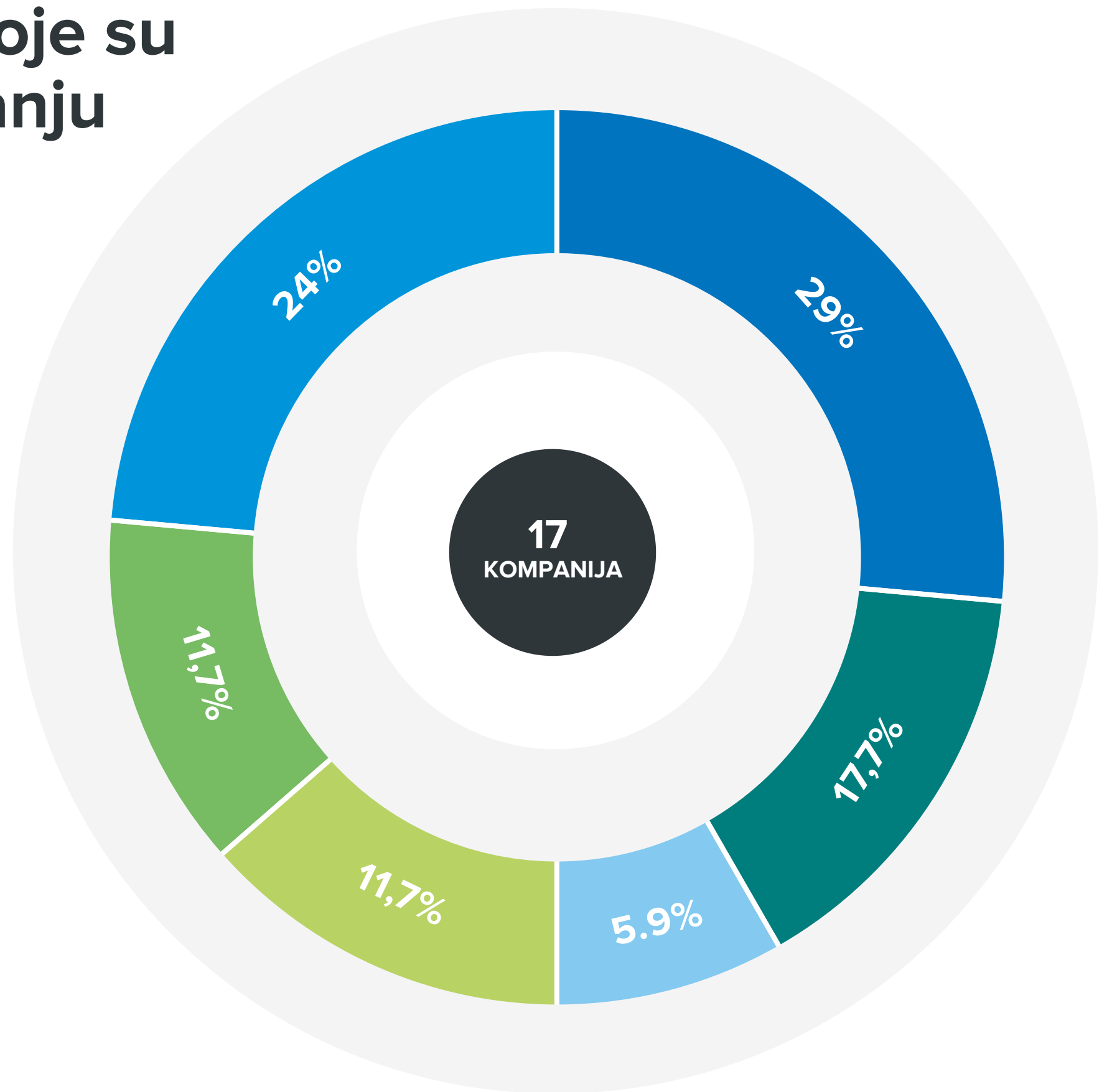
Telekomunikacije **11,7%**

Bankarske usluge **24%**

Prerađivačka industrija **29%**

Industrija građevinskog materijala **11,7%**

Igre na sreću **5.9%**

ULAGANJE U RAZVOJ LOKALNE ZAJEDNICE

Članice Foruma poslovnih lidera Srbije razvijaju programe korporativne filantropije donirajući novčana sredstva, proizvode i usluge, vreme i veštine svojih zaposlenih.

**FORUM POSLOVNIH
LIDERA SRBIJE**

BOLJI BIZNIS ZA BOLJE DRUŠTVO

Kako su kompanije doprinele razvoju lokalne zajednice?

U 2012. godini članice Foruma poslovnih lidera Srbije su:

- uložile ukupno **465.355.814,60 RSD** u podršku razvoju lokalnih zajednica
- direktno podržale i saradivale sa **855 partnera** iz javnog i civilnog sektora
- doprinele realizaciji **1.000 projekata** u lokalnim zajednicama
- uključile **4.747 zaposlenih** koji su donirali **11.110 sati** rada

Ukupno uloženo 465.355.814,60 RSD

Korporativna **filantropija**

predstavlja više od trenutne reakcije na potrebe zajednice – ona predstavlja strateško ulaganje u razvoj zajednice u kojoj kompanija posluje i zasniva se na određivanju oblasti podrške koje su istovremeno prioriteti i za lokalnu zajednicu, i za kompaniju.

U koje oblasti kompanije ulažu?

TOP 10 OBLASTI PODRŠKE

1. Obrazovanje
2. Zaštita životne sredine
3. Sport*
4. Kultura i umetnost
5. Socijalna inkluzija
6. Podrška lokalnom ekonomskom razvoju
7. Zapošljivost
8. Ljudska prava
9. Preduzetništvo
10. Aktivno starenje

Obrazovanje je oblast ulaganja koja predstavlja prioritet za najveći broj kompanija. Pored novčane podrške, kompanije u velikoj meri doprinose razvoju ove oblasti deljenjem iskustava iz prakse sa predstavnicima akademske zajednice. Pored toga, u toku 2012. godine, ukupno je 1116 učenika i studenta imalo priliku da se stručno usavršava u nekoj od kompanija.

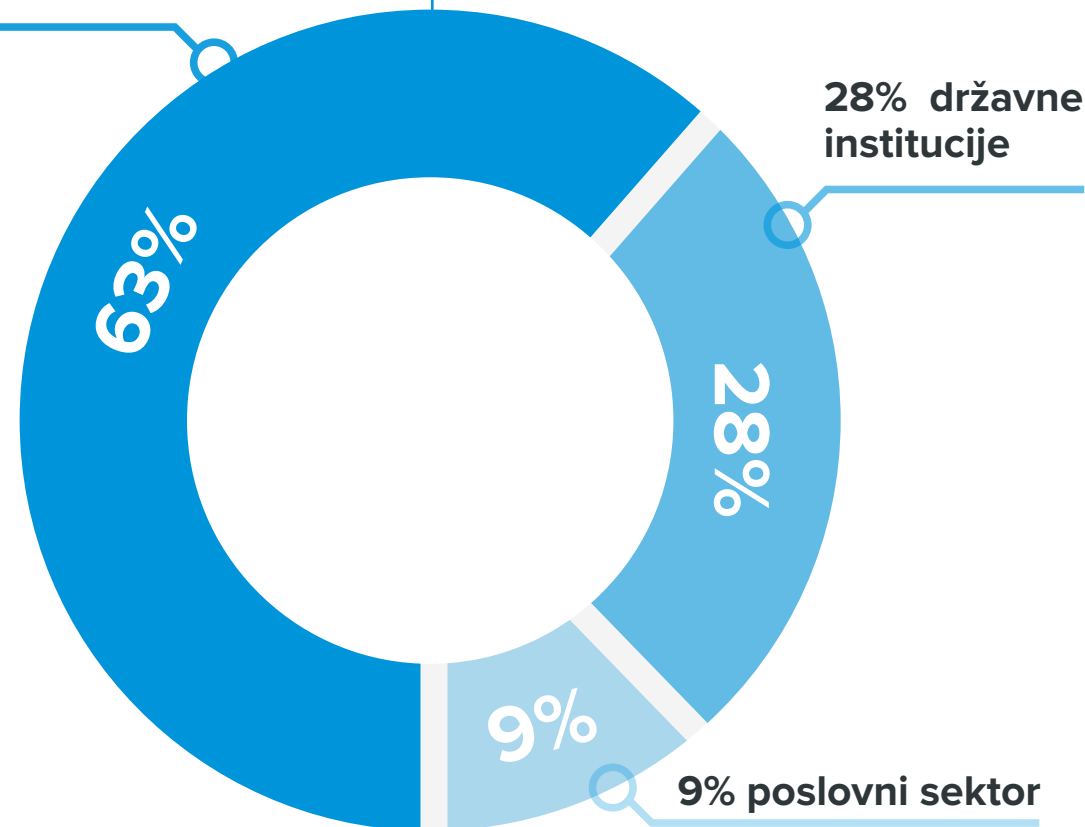
* amaterski, omladinski, školski i sport za osobe sa invaliditetom.

* Istraživanje Foruma poslovnih lidera Srbije

**Ulaganje u
obrazovanje je
prioritet za najveći
broj kompanija.**

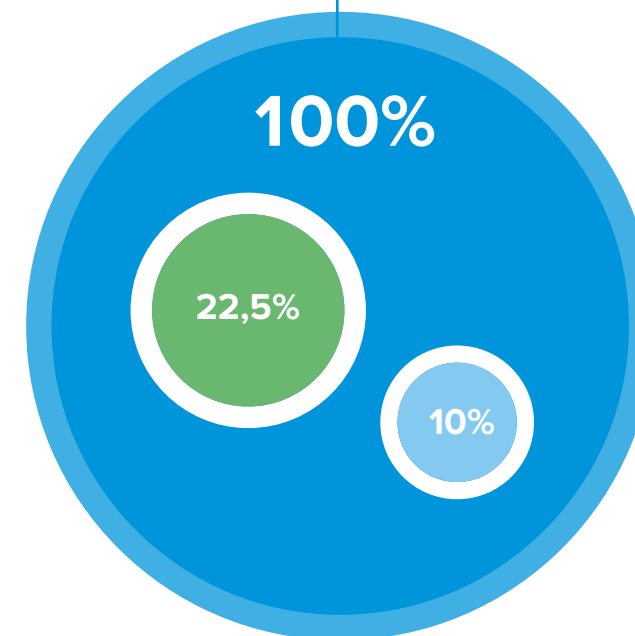
Ko su strateški partneri kompanija u programima korporativne filantropije?

63% organizacije
civilnog društva

Organizacije civilnog društva najčešći su partneri kompanija pri realizaciji programa korporativne filantropije sa zastupljenošću od 63%. Državne institucije i lokalne samouprave učestvuju sa 28% u ukupnom broju partnerstava.

* Istraživanje Foruma poslovnih lidera Srbije

Od 100% OCD

- 22,5% udruženja osoba sa invaliditetom
- 10% studentske organizacije

Među organizacijama građanskog društva kao najčešći partneri izdvajaju se udruženja osoba sa invaliditetom i studentske organizacije.

**Najčvešća je
saradnja sa
organizacijama
civilnog društva.**

Koliko kompanije ulažu u podršku razvoju zajednice?

Kompanije su ukupno uložile **465.355.814,60 RSD** u podršku razvoju lokalnih zajednica u kojima posluju. U strukturi ukupnog doprinosa zajednici novčana sredstva čine 93%, a nenovčana 7%.

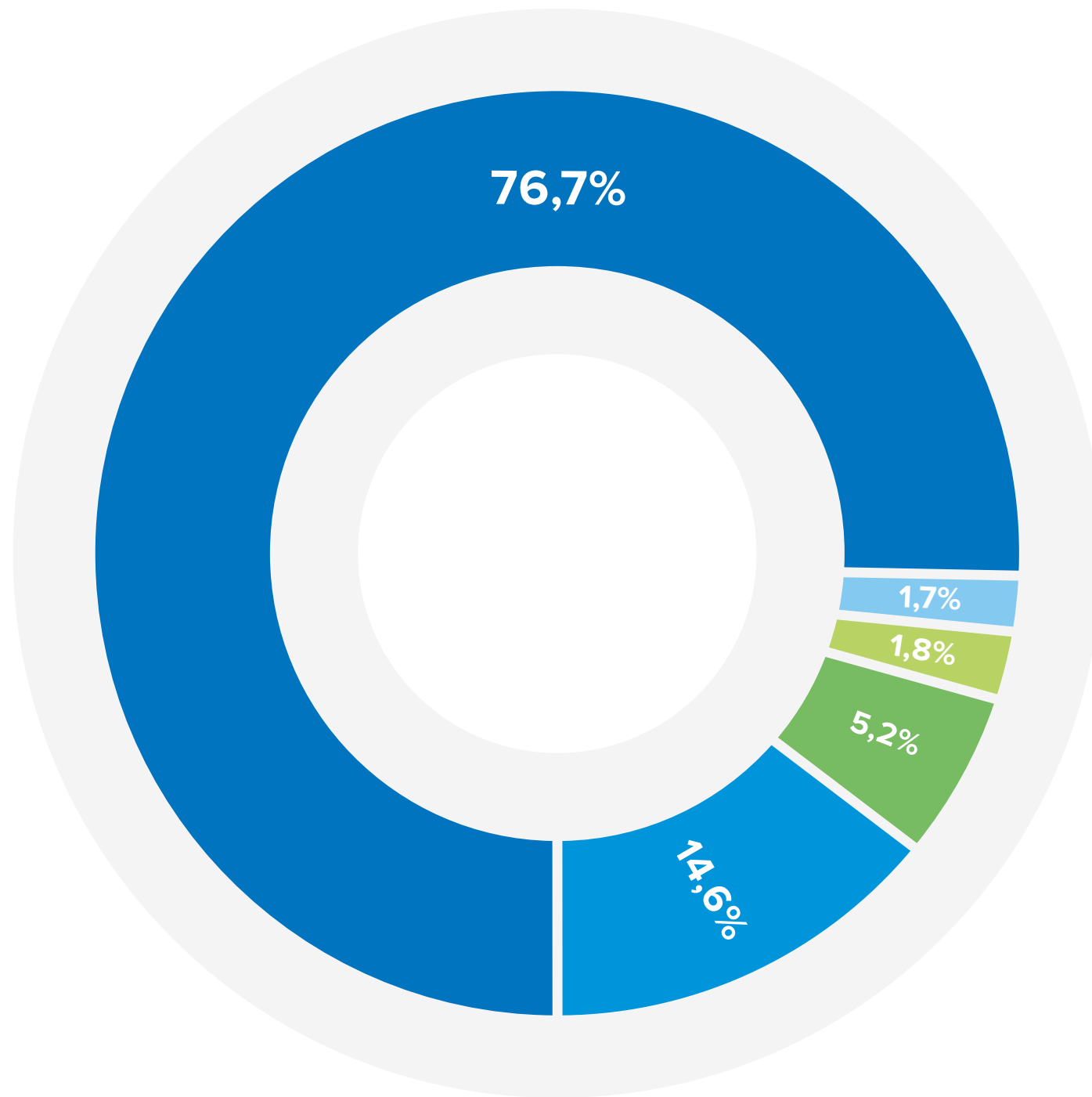
novčana ulaganja

93%

nenovčana ulaganja

7%

Vrednost novčanih ulaganja

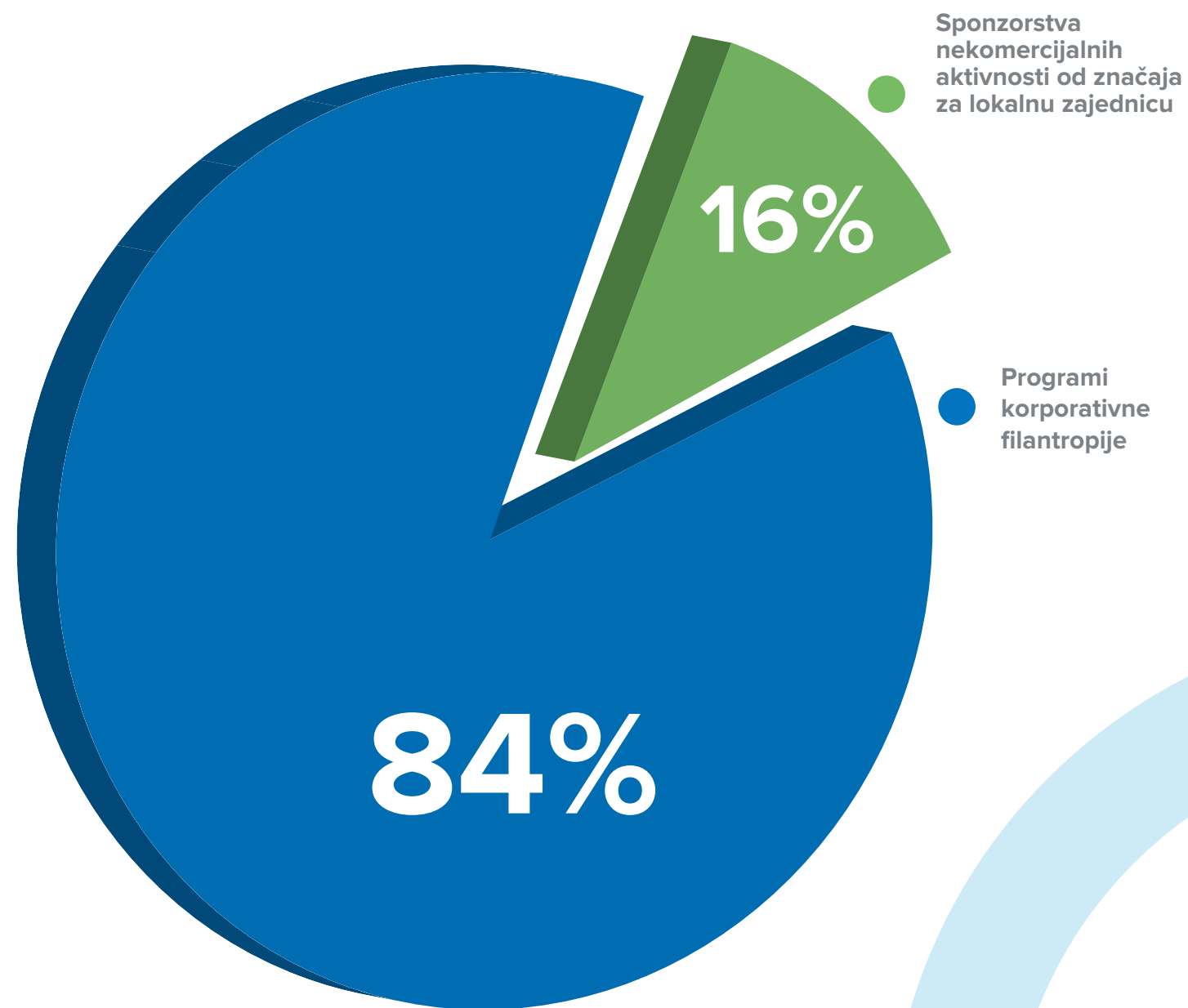
Vrsta novčanih davanja	Iznos u dinarima
Sredstva izdvojena za programe korporativne filantropije iz budžeta kompanije	330.784.355,00
Sredstva izdvojena za sponzorstva nekomercijalnih aktivnosti od značaja za lokalnu zajednicu	62.880.471,00
Sredstva sakupljena iz drugih izvora zahvaljujući aktivnosti kompanije*	7.714.369,00
Institucionalna podrška organizacijama iz lokalne zajednice kroz članarine	22.317.938,60
Organizacioni troškovi sprovođenja filantropskih aktivnosti	7.384.000,00
Ukupno:	431.081.133,60

*Pored izdvajanja iz budžeta kompanije koja su najzastupljenija, kompanije su svojim angažovanjem podstakle i uključile zaposlene, potrošače ili poslovne partnere u sakupljanje dodatnih sredstava za konkretne društvene ciljeve.

- Programi korporativne filantropije **76,7%**
- Sponsorstva nekomercijalnih aktivnosti **14,6%**
- Članarine **5,2%**
- Dodatna sakupljena sredstva **1,8%**
- Organizacioni troškovi **1,7%**

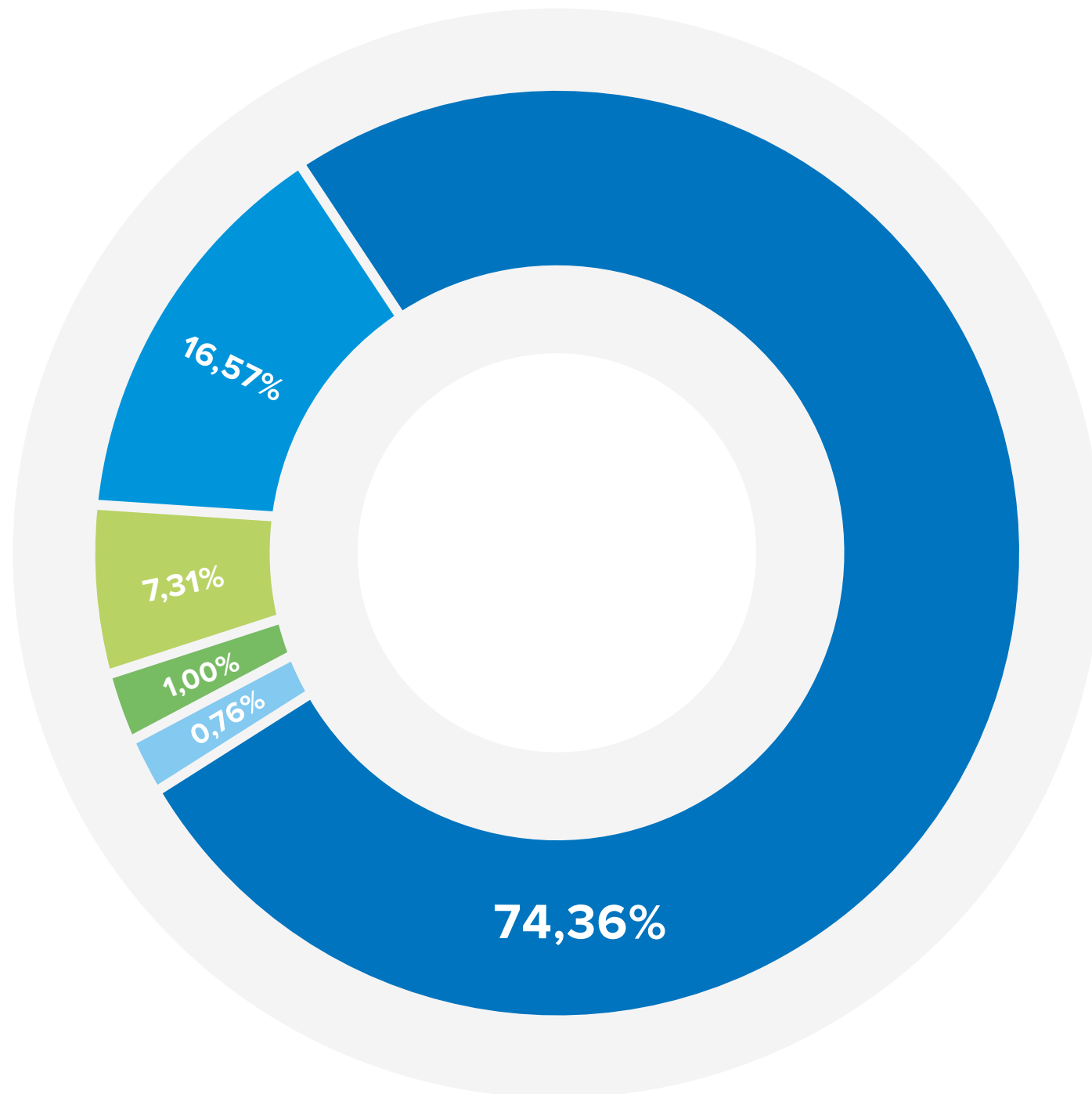
Vrsta direktne novčane podrške kompanija

Vrsta davanja	Iznos u dinarima
Programi korporativne filantropije	330.784.355,00
Sponsorstva nekomercijalnih aktivnosti od značaja za lokalnu zajednicu	62.880.471,00
Ukupno:	393.664.826,00

U strukturi ukupnih novčanih izdvajanja iz budžeta, sredstva izdvojena za programe korporativne filantropije iznose 84%, dok se 16% odnosi na sponsorstva nekomercijalnih događaja od značaja za lokalnu zajednicu.

Vrednost nenovčanih ulaganja

Vrsta nenovčanih ulaganja	Iznos u dinarima
Donacije proizvoda	25.486.461,00
Donacija korišćene opreme	5.678.020,00
Vrednost pruženih pro bono usluga	2.507.000,00
Ustupanje medijskog prostora	343.200,00
Ustupanje kompanijskih prostorija	260.000,00
UKUPNA NENOVČANA ULAGANJA:	34.274.681,00

Pored novčanih sredstava, kompanije članice Foruma poslovnih lidera Srbije u toku prethodne godine su na različite načine podržavale lokalnu zajednicu koristeći svoje interne resurse – proizvode, opremu, prostorije i medijske termine, ili pružajući usluge iz oblasti svoje ekspertize.

- Donacije proizvoda **74,36%**
- Donacije korišćene opreme **16,57%**
- Pro bono usluge **7,31%**
- Ustupljen medijski prostor **1,00%**
- Ustupljen prostor **0,76%**

**Najzastupljeniji vid
podrške su novčane
donacije.**

Uključivanje zaposlenih

u programe korporativne filantropije u direktnoj je vezi sa građenjem kulture društveno odgovornog poslovanja.

Angažovani zaposleni direktno doprinose stvaranju i negovanju korporativnih vrednosti koje donose korist i kompaniji, i zajednici.

Kako kompanije uključuju svoje zaposlene?

Kompanije su u prethodnoj godini uključivale zaposlene u:

- volonterske aktivnosti
- pružanje pro bono usluga
- sakupljanje novčanih sredstva

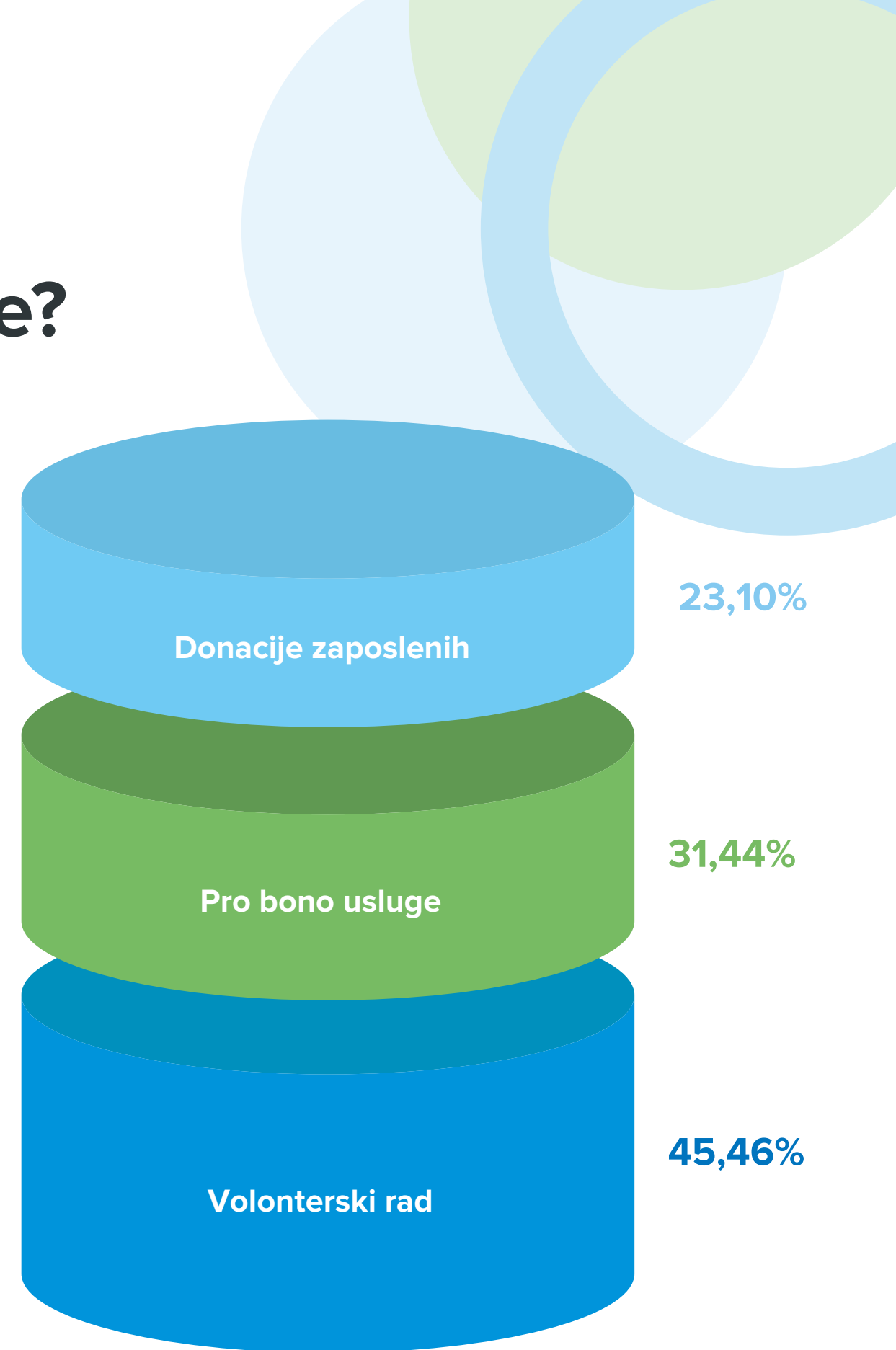
Na ovaj način zaposleni su doprineli lokalnoj zajednici sa 7.251.690,50 dinara.

Koliko zaposleni doprinose programima korporativne filantropije?

Doprinos zaposlenih	Iznos u dinarima
Vrednost donacija koje su sakupili zaposleni	1.842.252,00
Vrednost pruženih pro bono usluga	2.507.000,00
Vrednost volonterskog rada*	3.625.193,00
Ukupno:	7.974.445,00

*Izračunato na osnovu prosečne godišnje zarade po zaposlenom u Republici Srbiji koja je isplaćena u 2012. godini, i iznosi 57.430,00 dinara mesečno, odnosno 326,30 dinara po satu.

U 2012. godini zaposleni u kompanijama članicama Foruma su svojim angažovanjem direktno doprineli društvenim ciljevima prikupljanjem novčanih donacija, pružanjem pro bono usluga u svojoj oblasti ekspertize i različitim oblicima volonterskog rada. U 2012. godini, ni jedna kompanija nije sprovodila match funding programe, koji podrazumevaju da zaposleni individualno doniraju sredstva za određeni projekat ili društveni cilj, a zatim kompanija na ukupni donirani iznos dodaje sredstva u istom ili uvećanom iznosu.

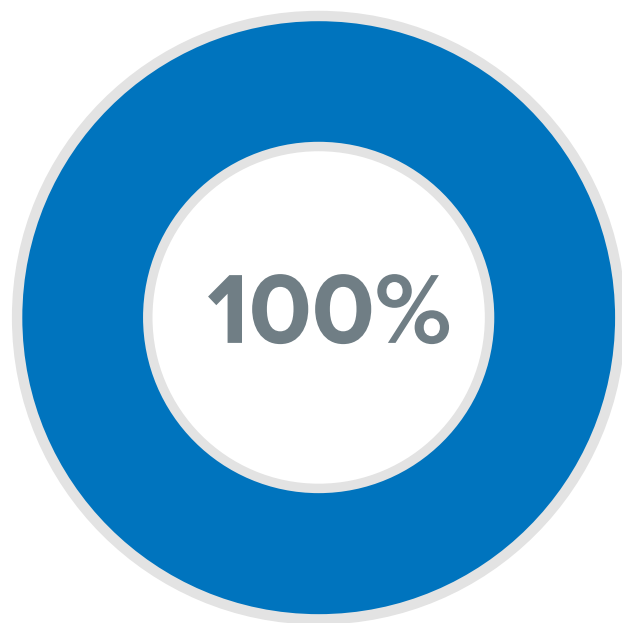

* Istraživanje Foruma poslovnih lidera Srbije

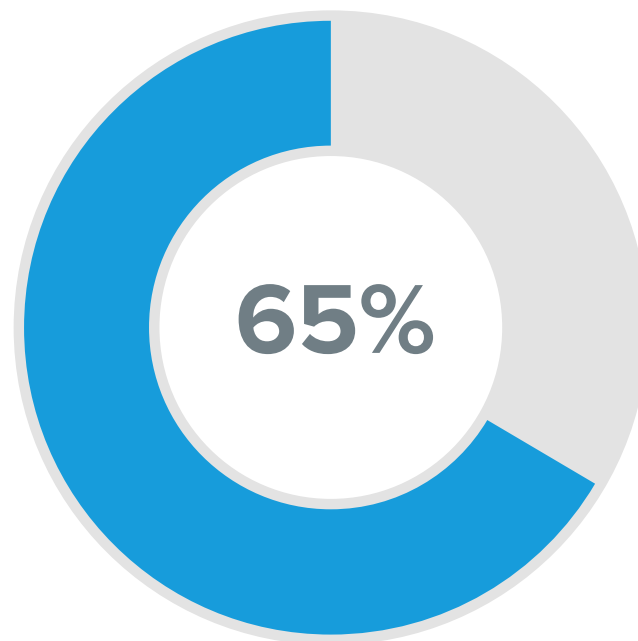
Korporativno **volontiranje**

se zasniva na planiranim i koordinisanim nastojanjima kompanije da svojim zaposlenima omogući da se uključe u aktivnosti koje doprinose ostvarivanju širih društvenih ciljeva, pod pokroviteljstvom ili u organizaciji kompanije.

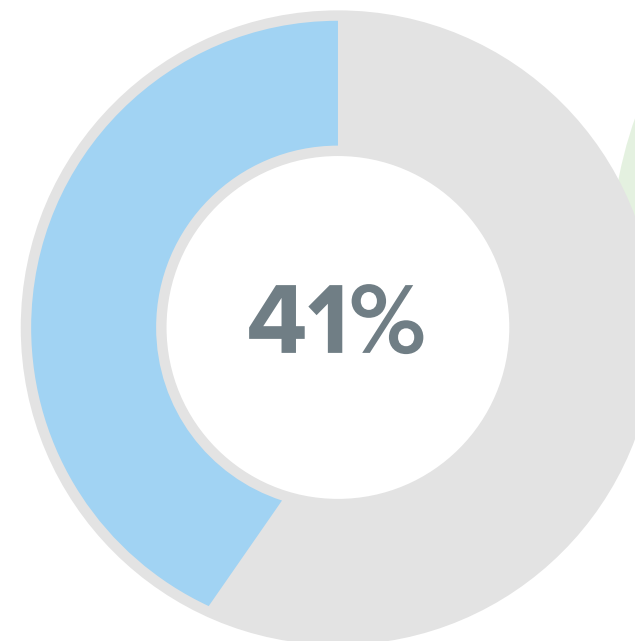
Značaj korporativnog volontiranja

100% kompanija podržava ili organizuje volonterske aktivnosti za svoje zaposlene

65% ima program korporativnog volontiranja

41% kompanija ima politiku kojom reguliše ovu oblast

PREVEDENO U BROJKE TO ZNAČI

58 volonterskih projekata

11.110 sati volonterskog rada

4.747 volontera iz kompanija

3.625.193 dinara ukupna vrednost volonterskog rada*

* Istraživanje Foruma poslovnih lidera Srbije

* Izračunato na osnovu prosečne godišnje zarade po zaposlenom u Republici Srbiji koja je isplaćena u 2012. godini, i iznosi 57.430,00 dinara mesečno, odnosno 326,30 dinara po satu

**Sve veći broj
kompanija sprovodi
programe korporativnog
volontiranja.**

ULAGANJE U RAZVOJ ZAPOSLENIH I POBOLJŠANJE USLOVA RADA

Kompanije članice Foruma poslovnih lidera Srbije ulažu u razvoj svojih zaposlenih obezbeđivanjem obuka, treninga i finansiranjem dodatnog formalnog obrazovanja. Kompanije takođe ulažu u poboljšanje uslova bezbednosti i zdravlja na radu.

**FORUM POSLOVNIH
LIDERA SRBIJE**

BOLJI BIZNIS ZA BOLJE DRUŠTVO

Koliko su kompanije uložile u razvoj zaposlenih i poboljšanje uslova rada?

Kompanije članice su u 2012. godini uložile ukupno **661.015.200,00** dinara u usavršavanje zaposlenih i poboljšanje uslova bezbednosti i zdravlja na radu.

Vrsta ulaganja	Iznos u dinarima
Ulaganja u usavršavanje i edukaciju zaposlenih	411.357.934,00
Investicije u poboljšanje zdravlja i bezbednosti na radu	249.657.266,00
Ukupno:	661.015.200,00*

*Izračunato na osnovu podataka iz 16 kompanija članica koje su dostavile podatke za ovu oblast

Ulaganje u razvoj i kompetencije zaposlenih

u direktnoj je vezi sa koristima koje kompanija ostvaruje dobijajući efikasnije i kvalitetnije kadrove. Međutim, ulaganje u razvoj zaposlenih ima i širi društveni značaj jer doprinosi povećanju potencijala ljudskog kapitala na nivou čitave ekonomije.

ULAGANJE U ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

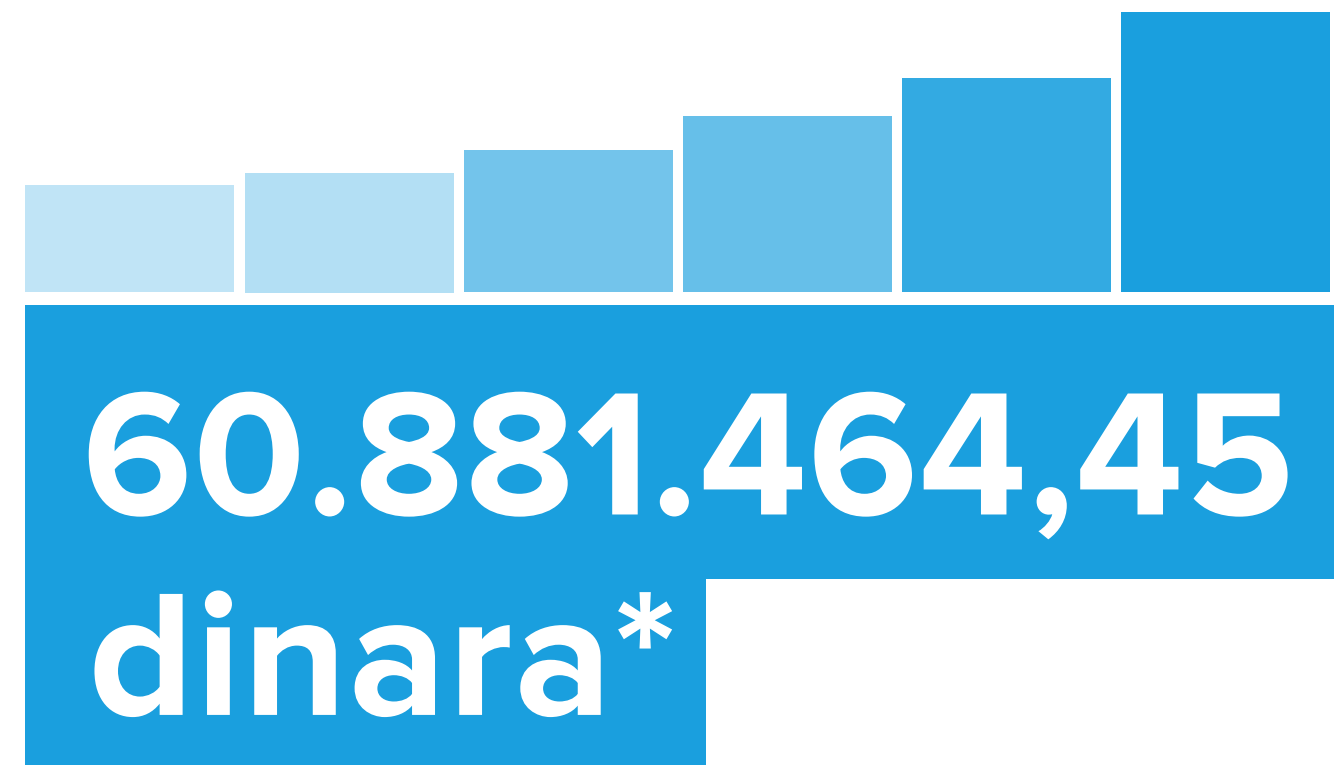
Pored ulaganja u unapređenje tehnoloških i organizacionih procesa u vezi sa uticajima na životnu sredinu, kompanije su sprovodile i projekte usmerene na podizanje svesti i unapređenje navika zaposlenih i drugih ciljnih grupa u vezi sa ovom temom.

**FORUM POSLOVNIH
LIDERA SRBIJE**

BOLJI BIZNIS ZA BOLJE DRUŠTVO

U 28 projekata investirano je

Uključivanje principa ekološke održivosti

u redovno poslovanje kompanija, pored toga što dovodi do očuvanja prirodnih resursa, često i za kompanije predstavlja isplativije rešenje na dug rok.

Predato na reciklažu

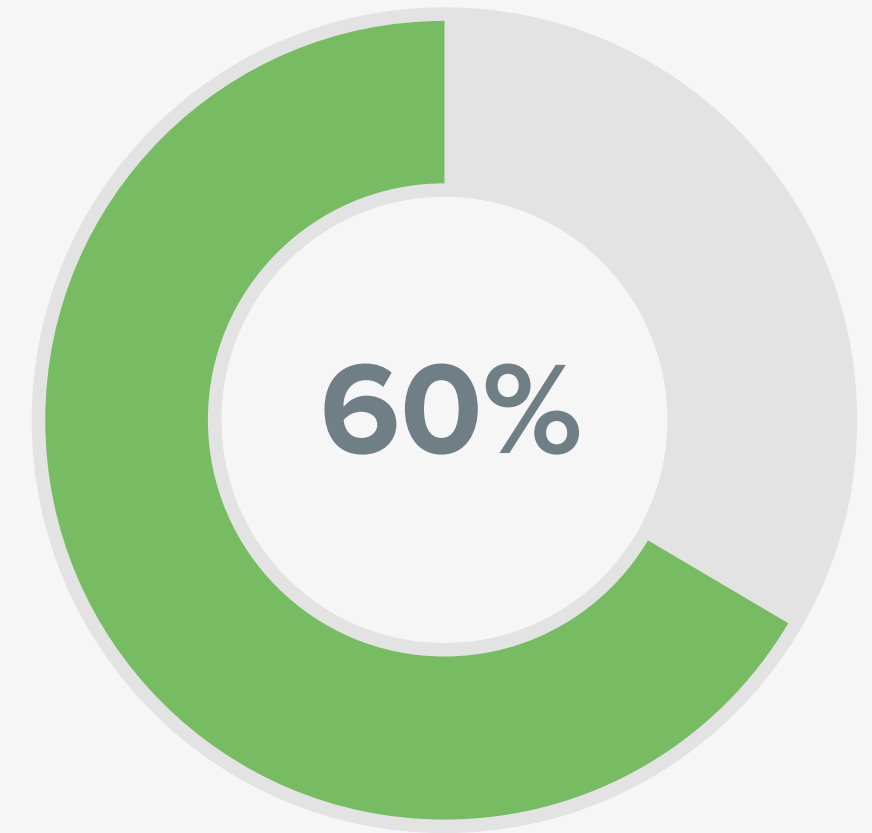
1.476.024 kg različitih vrsta otpada

551.480 kg papira

48.018 kg elektronskog otpada

24.380 kg PET ambalaže

852.146 kg drugih vrsta otpada

60% kompanija računa karbonski otisak. Ukupan karbonski otisak za 2012. godinu, u ovih 10 kompanija iznosio je 917.549,87 tCO₂/god.

PODSTICANJE DOBRE PRAKSE

Kao lideri društveno odgovornog poslovanja kompanije članice Foruma imaju i obavezu da u saradnji sa drugim akterima promovišu principe koji doprinose boljitku društva u celini.

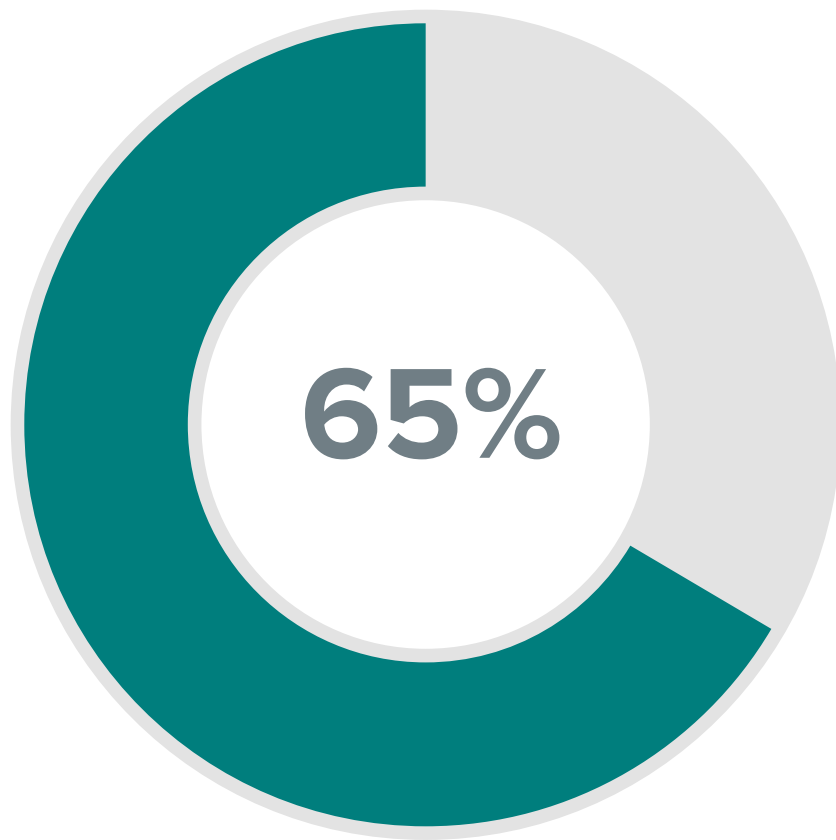

**FORUM POSLOVNIH
LIDERA SRBIJE**

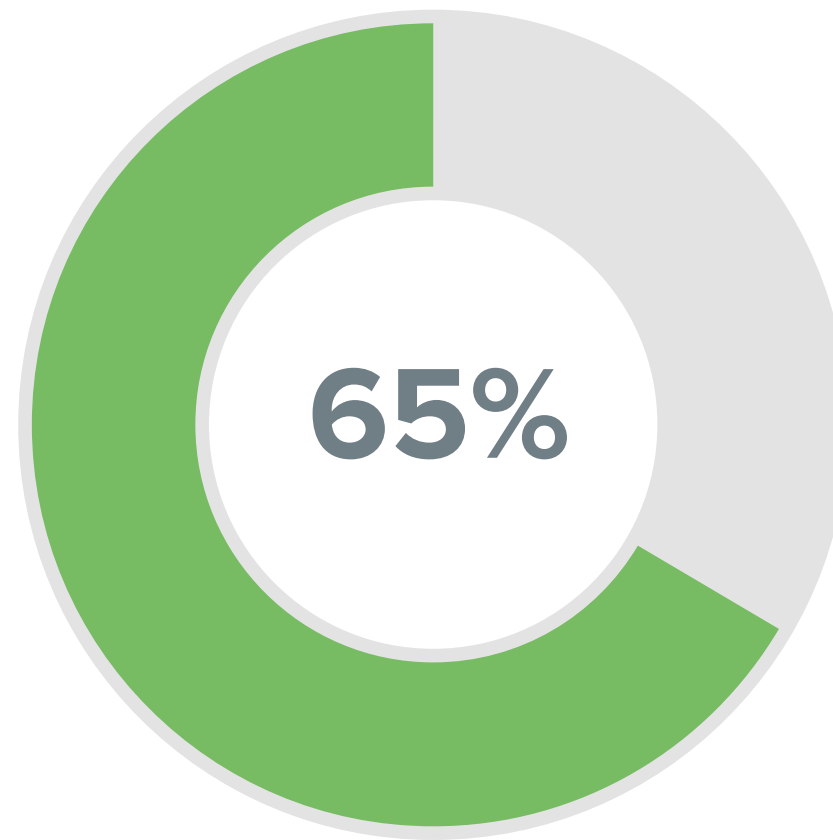

BOLJI BIZNIS ZA BOLJE DRUŠTVO

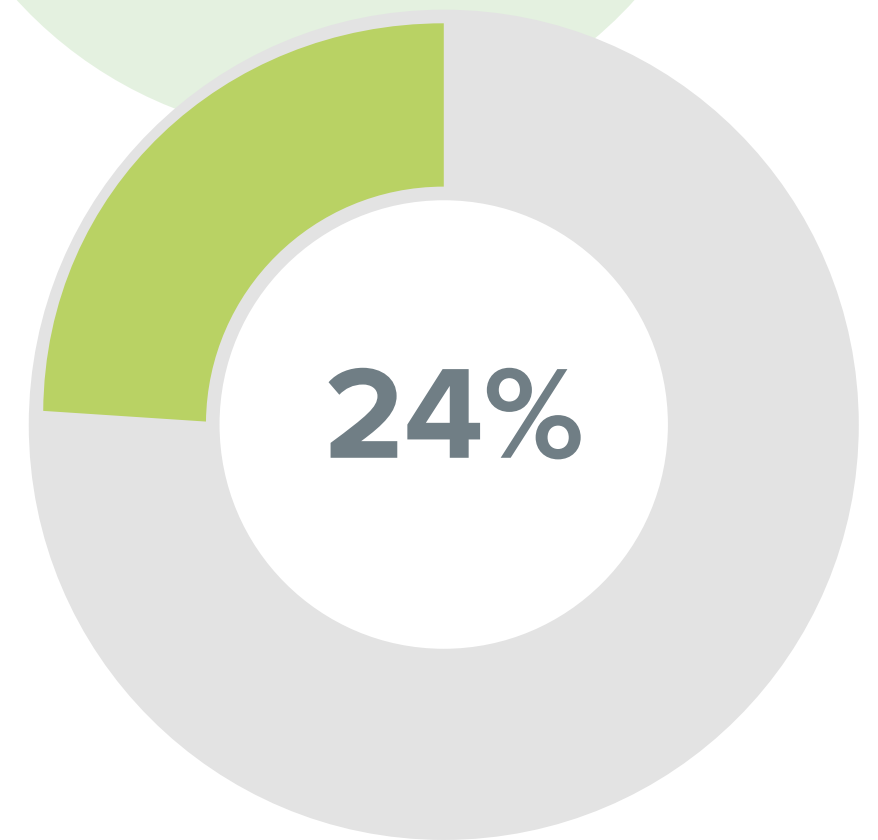
Kako kompanije podstiču dobre prakse društvene odgovornosti?

65% uključuje poslovne partnere u svoje društveno odgovorne aktivnosti

65% primenjuje principe zelenih nabavki uvek kada je to moguće

24% kupuje proizvode od socijalnih preduzeća

FORUM POSLOVNIH LIDERA SRBIJE

office@fpl.rs

facebook.com/forum.poslovnih.lidera.srbije

www.fpl.rs

Administrativna kancelarija

smart
KOLEKTIV

office@smartkolektiv.org

facebook.com/SmartKolektiv

twitter.com/SmartKolektiv

www.smartkolektiv.org